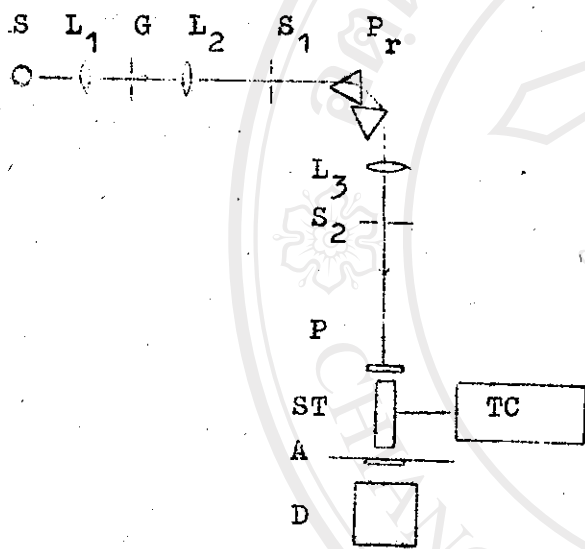

บทที่ 3

อุปกรณ์และวิธีการทดลอง

การติดตั้งอุปกรณ์ตั้งโต๊ะแอมป์ที่แสงไวข้างล่างนี้ มีส่วนสำคัญ 3 ส่วน
ได้แก่โพลาไรมิเตอร์ ส่วนควบคุมอุณหภูมิ และส่วนที่ใช้ตรวจวัดสัญญาณ

S	ต้นกำเนิดแสง
L_1, L_2, L_3	เลนส์
G	เกรตติ้ง (grating)
S_1, S_2	สลิต (slit)
P_r	ปริซึม
P	โพลาไรเซอร์
ST	ตัวอย่างสารละลาย
TC	เครื่องควบคุมอุณหภูมิ
A	อนาไลเซอร์
D	หัววัดสัญญาณ

รูปที่ 3.1 แสดงการติดตั้งอุปกรณ์ในการทดลอง

Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

3.1 โพลาริมิเตอร์ (Polarimeter)

ประกอบด้วยต้นกำเนิดแสงและอุปกรณ์สำหรับแยกเส้นสเปกตรัมโพลาไรเซอร์ (polarizer) อนุไลเซอร์ (analyser) ท่อใส่สารละลาย (sample tube) และ เครื่องวัดสัญญาณ (detector) ซึ่งการทำงานโดยละเอียดตามขั้นตอนคือ จากต้นกำเนิดแสง S ในกรณีที่ใช้หลอดไฮโดรเจน มีเลนส์ L_1 ซึ่งมีความยาวโฟกัสประมาณ 10 เซนติเมตร รวมแสงลงบนเกรตติงขนาด 15,000 ของทอนัวแล้วโฟกัสสเปกตรัมเส้นที่ต้องการลงบน S_1 ด้วยเลนส์ L_2 ที่มีความยาวโฟกัสอย่างน้อย 15 เซนติเมตร ทั้งนี้เพื่อให้เส้นสเปกตรัมแยกห่างกันพอสมควร ใช้ปริซึม P_r หักเหลำแสงจากแนวเดิมไปประมาณ 90° เพื่อประหยัพื้นที่ทดลองใช้เลนส์ L_3 ซึ่งมีความยาวโฟกัสประมาณ 15 เซนติเมตรรวมแสงโดยจัดให้สเปกตรัมเส้นที่ต้องการตกลงบนของ S_2 ที่ปรับขนาดให้พอดีกับขนาดของเส้นสเปกตรัมดังกล่าว แสงที่ผ่าน S_2 ออกไปจะผ่านโพลาไรเซอร์ P แล้วผ่านสารละลายในท่อใส่สารละลายแล้วผ่านอนุไลเซอร์ A ซึ่งมีสเกลเวอร์เนียร์ สำหรับอ่านมุมของการปรับอนุไลเซอร์ได้ละเอียดถึง 0.05 องศาแล้วผ่านเครื่องวัดสัญญาณ D อุปกรณ์ตั้งแต่ P ถึง D จัดตั้งอยู่บนออปติคัลเบนช์ (optical bench)

สำหรับในกรณีที่ใช้เลเซอร์และหลอดโซเดียมเป็นต้นกำเนิดแสง นำเลเซอร์หรือหลอดโซเดียมมาติดตั้งระหว่าง S_2 กับ P ได้เลยเพราะสำหรับเลเซอร์นั้นเป็นแสงสีเดียว (monochromatic light) ส่วนหลอดโซเดียมนั้นเราไม่อาจแยกเส้นสเปกตรัมเข้า S_1 , S_2 ได้เพราะเส้นสเปกตรัมทั้ง 2 มีความห่างกันเพียงประมาณ 6 Å เท่านั้น เราจึงใช้ค่าเฉลี่ยของความยาวคลื่นของสเปกตรัมทั้งสองไปเลย

3.2 การควบคุมอุณหภูมิ (Temperature control)

ประกอบด้วยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์วัดอุณหภูมิกับส่วนที่ให้ความร้อนแก่ของเหลวที่ทดลอง

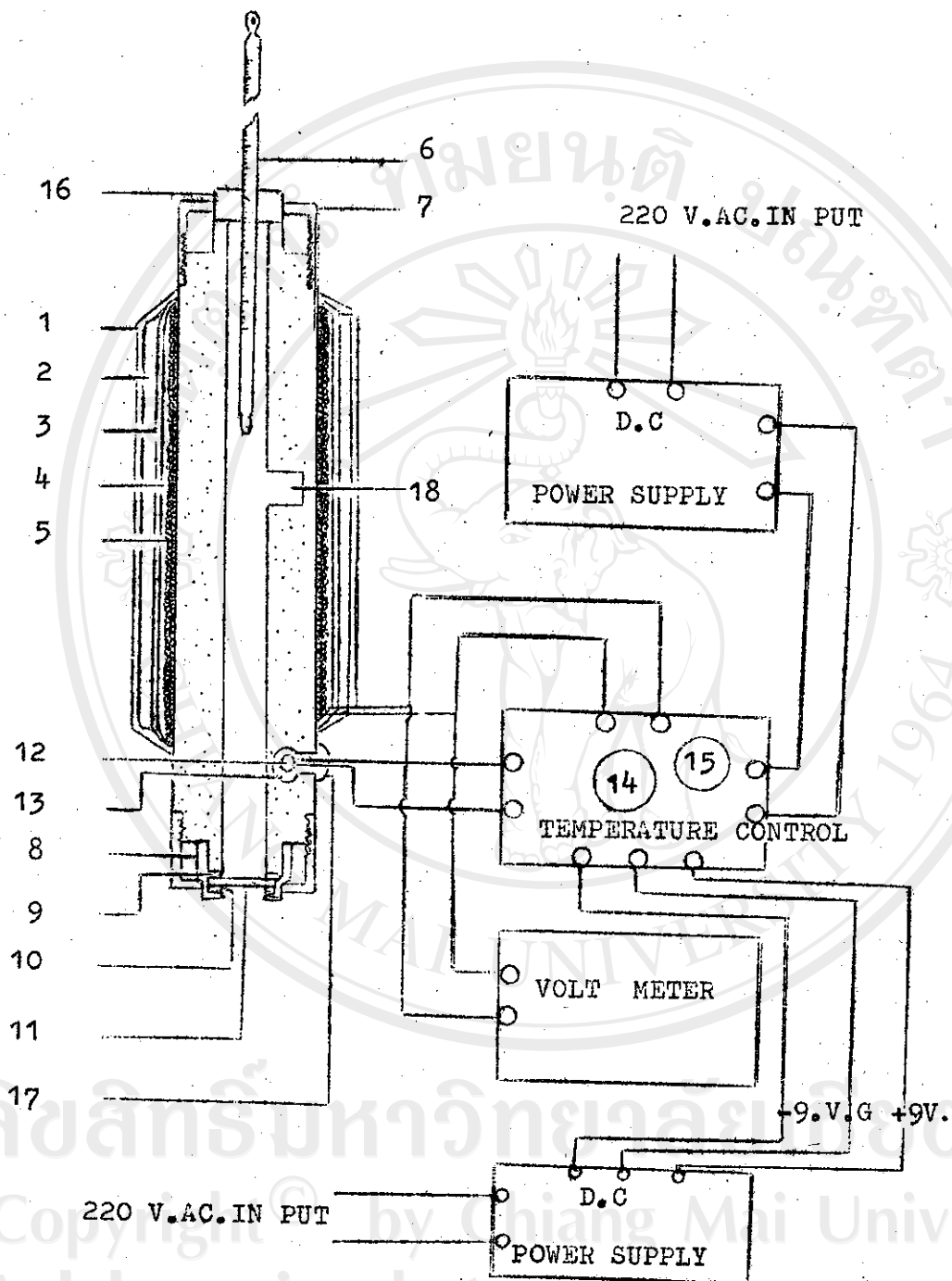
3.2.1 ส่วนที่ให้ความร้อนแก่ของเหลว ประกอบด้วยท่อทองเหลืองเส้น-

ผ่าศูนย์กลาง 2.45 ซม. ยาว 20 ซม. ตรงกลางเจาะรูขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 0.85 ซม. ตรงกลางท่อนี้ของสำหรับพองอากาศ ปลายด้านหนึ่งมีของสำหรับใส่เทอร์มิสเตอร์ (thermistor) รอยต่อพันด้วยลวดอาน้ำยาขนาดเล็กสองชั้น โดยพันสวนทางกัน เพื่อเป็นการป้องกันสนามแม่เหล็กที่อาจจะเกิดขึ้นเพราะกระแสไฟฟ้าที่นำออกมาเป็นเชลค โฟมเหลว กระดาษ และเพปเหนียวที่กันน้ำได้ตามลำดับ ซึ่งการทอหมนี้จะทำหน้าที่เป็นฉนวนป้องกันการสูญเสียความร้อนของท่อได้

3.2.2 การควบคุมระดับอุณหภูมิที่ต้องการ ใช้เทอร์มิสเตอร์เป็นตัวตรวจสอบ (sensor) ว่าอุณหภูมิภายในท่อตรงตามที่ต้องการหรือไม่ ตามรูป 3.2 ท่อใส่สารละลายซึ่งควบคุมอุณหภูมิได้มีส่วนประกอบดังนี้

1. เพปกา	10. แหวนไฟเบอร์
2. กระดาษที่พันรอบเป็นชั้น ๆ	11. แผ่นกระจก
3. โฟม	12. เทอร์มิสเตอร์
4. เชลค	13. ซิลิโคน กรีส (Silicone grease)
5. ลวดทองแดงอาน้ำยา เบอร์ S.W.G.36	14. ปุ่มปรับอุณหภูมิหยาบ
6. เทอร์โมมิเตอร์ชนิดละเอียด	15. ปุ่มปรับอุณหภูมิละเอียด
7. ผาครอบนอก	16. จุกยาง
8. ผาครอบใน	17. กาวคูก
9. ปะเกน	18. ของสำหรับขึงพองอากาศ

การตั้งอุณหภูมิที่ต้องการกระทำได้โดยปิดผาท่อด้านหนึ่งให้สนิทแล้วเติมน้ำลงไปประมาณ $\frac{3}{4}$ ของความยาวของท่อ ปิดผาท่ออีกด้านหนึ่งโดยมีเทอร์โมมิเตอร์ชนิดละเอียดอยู่ตรงกลางส่วนที่เป็นกระเปาะปรอทจมลงไปในท่อประมาณ 1 ใน 4 ของความลึกของท่อด้านล่างในแนวนอนแล้วครอบท่อด้วยผาครอบที่ทำจากท่อเอสซีลอนผาครึ่งเพื่อป้องกันลมจากภายนอกปรับไปเทนซิโอมิเตอร์ (หมายเลข 14) เพื่อปรับอุณหภูมิที่ต้องการ เมื่ออุณหภูมิอยู่

รูป 3.2 แสดงการติดตั้งเครื่องควบคุมอุณหภูมิและการตรวจสอบอุณหภูมิ

ทางจากระดับนี้เพียงเล็กน้อยลวดคาน้ำยาจะลัดการใช้ไฟฟ้าลง อย่างไรก็ตามถ้าเราใช้ควบคุมอุณหภูมิที่สูงขึ้นลวดคาน้ำยาจะใช้ไฟฟ้าเพื่อรักษาอุณหภูมิให้คงที่มากขึ้น เมื่ออ่านอุณหภูมิจากระดับปรอทในเทอร์โมมิเตอร์ที่คงที่แล้วได้อุณหภูมิที่ทางจากระดับที่ต้องการมากก็ปรับไปแทนซีโอมิเตอร์ตัวเดิมอีก แต่ค่าของอุณหภูมิที่อ่านใกล้เคียงกับระดับที่ต้องการก็ปรับไปแทนซีโอมิเตอร์ละเอียด (หมายเลข 15) จากนั้นจึงไวจนกว่าปรอทในเทอร์โมมิเตอร์จะคงที่ เมื่อปรอทคงที่แล้วถ้าอ่านไ้ระดับอุณหภูมิที่ไม่ตรงกับระดับที่ต้องการก็ต้องปรับไปแทนซีโอมิเตอร์ใหม่

3.3 การเตรียมสารละลาย

ชั่งสารตัวอย่างด้วยเครื่องชั่งไฟฟ้าที่มีความละเอียดถึง 0.00001 กรัม ใช้ปิวเปต (pupet) ตู่น้ำกลั่นตามที่ต้องการใส่ลงในสารตัวอย่างในบีกเกอร์ (beaker) เขย่าบีกเกอร์นั้นจนสารตัวอย่างละลายจนหมด นำสารละลายส่วนหนึ่งไปล้างท่อใส่สารละลาย (sample tube) แล้วจึงบรรจุสารละลายที่เหลือลงในท่อโดยปล่อยให้มันที่วางตอนบนเล็กน้อย เมื่อปิดฝาท่อแล้วจะมีฟองอากาศในท่อเล็กน้อย อันจะป้องกันผลที่อาจเกิดจากความเครียด (stress) ของสารละลายในท่อ เอียงท่อให้ฟองอากาศเข้าไปอยู่ในช่องเก็บฟองอากาศ จนหมดบรรจุท่อใส่สารละลายลงในช่องเก็บ ครอบท่อด้วยฝาครอบไหมขัดฟัน

เมื่อเลิกใช้สารละลายในท่อก็เทสารละลายในท่อทิ้ง แล้วล้างท่อโดยใช้น้ำสะอาดไหลผ่านท่ออย่างน้อย 400 มิลลิลิตร

สารมาตรฐานที่ใช้คือซูโครส (sucrose- $C_{12}H_{22}O_{11}$) ของบริษัท B&M และสารตัวอย่างใดก็ตามที่ทดลองนี้ขอ B.C.S STAR และที่รัก น้ำตาลทรายของโรงงานน้ำตาลทรายลำปาง และโรงงานน้ำตาลทรายสุพรรณบุรี

All rights reserved

3.4 การตรวจวัดสัญญาณ (Signal Detection)

ในการตรวจวัดมุมโรเทชัน α ใช้ LDR (Light Dependent Resistor) วัดความเข้มของแสงที่ผ่านอนาไลเซอร์แล้วเปรียบเทียบกับการวัดด้วยสายตา พบว่าโดยเฉลี่ยการวัดความเข้มของแสงด้วย LDR มีความผิดพลาดมากกว่าการวัดความเข้มของแสงด้วยตาเล็กน้อย ทั้งนี้เนื่องจากความซ้ำของมัลติมิเตอร์ที่ใช้ และปัญหาที่เกิดจากหลอดไฟรอบสเปกตรัมให้ความสว่างไม่คงที่ในบางขณะ เพื่อขจัดปัญหาในแง่เครื่องมือ (systematic error) การทดลองทั้งหมดจึงจะใช้ตาตรวจสอบความเข้มของแสงที่ผ่านอนาไลเซอร์ออกมา และเพื่อให้การตรวจสอบแม่นยำขึ้นจึงใช้กล้องโทรทรรศน์ (Telescope) ช่วยในการดูในกรณีที่ใช้เครื่องกำเนิดแสงเลเซอร์เป็นต้นกำเนิดแสงจำเป็นต้องใช้กระจกผกผันระหว่างอนาไลเซอร์กับกล้องโทรทรรศน์ และจะตรวจความเข้มของแสงทางกล้องโทรทรรศน์ได้ก็ต่อเมื่อหมุนอนาไลเซอร์จนแกนแห่งโพลาไรเซชันเกือบตั้งฉากกับแกนแห่งโพลาไรเซชันของโพลาไรเซอร์อยู่แล้ว ทั้งนี้เพื่อป้องกันอันตรายที่อาจเกิดขึ้นต่อนัยน์ตา เนื่องจากถูกแสงเลเซอร์เข้าตาโดยตรง